Deloitte.

CONCEPT Accountantsverslag 2021

Gemeente Lelystad

24 mei 2022

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.
Eemsgolaan 15
Postbus 980
9700 AZ Groningen
Nederland

Tel: 088 288 2888
www.deloitte.nl

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Lelystad
Postbus 91
8200 AB LELYSTAD

Datum
24 mei 2022

Ons kenmerk
Jaarrekeningcontrole 2021

Behandeld door
L. Schenkel MSc RA
+31 88 288 7530
Lschenkel@deloitte.nl

Drs. H. Kuperus RA
+31 88 288 0212
Dkuperus@deloitte.nl

Geachte leden van de raad,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2021 van de gemeente Lelystad. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2021 van de gemeente Lelystad.

Bij de jaarrekening 2021 van de gemeente Lelystad zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken

De jaarrekening 2021 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Lelystad. Bij deze jaarrekening zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring voor het getrouwe beeld en de rechtmatigheid te verstrekken.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging van 27 september 2021 en met ons auditplan, dat op 4 oktober 2021 is besproken met de Commissie van de Rekening.

Wij bespreken onze bevindingen met de Commissie van de Rekening

Wij zullen onze rapportage op 8 juni 2022 bespreken tijdens de bijeenkomst met de Commissie van de Rekening, en daarbij zullen wij ook uw vragen beantwoorden. De inhoud van dit accountantsverslag is door ons afgestemd met uw portefeuillehouder financiën en met de betrokken medewerkers van Team Planning en Control.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. H. Kuperus RA

CONCEPT

Op alle opdrachten verricht door Deloitte zijn de ‘Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2020’ gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing. Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is a Netherlands affiliate of Deloitte NWE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting 4

- Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen 5

Bevindingen jaarrekening 12

- De financiële positie van uw gemeente 13
- Belangrijkste bevindingen uit onze controle 18

Interne beheersing 28

- Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing 29

Overige aangelegenheden 31

- Overige aangelegenheden 32

Bijlagen 33

- Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen 34
- Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle 35
- Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen 36
- Bijlage B1 - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2021 38
- Bijlage B2 - Bevindingen controle SiSa-bijlage Tozo 2021 41
- Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging 42

CONCEPT

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Getrouwheid en rechtmatigheid	• Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor het getrouwe beeld en rechtmatigheid. • De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 3.238.000 respectievelijk € 9.714.000.
Welke verbeteringen zien wij?	Wij zien dat uw gemeente de volgende verbeteringen heeft gerealiseerd: • De rechtmatigheidsfouten als gevolg van het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels zijn ten opzichte van voorgaande jaren verder afgenomen. Uit de controle 2021 komt een fout naar voren van circa EUR 1,4 miljoen (2020: EUR 2,0 miljoen). Deze afname is het gevolg van verbeteringen in de interne processen die de gemeente heeft doorgevoerd en zijn beschreven in onze Managementletter 2021. De rechtmatigheidsafwijkingen zien toe op lasten die voortkomen uit contracten die reeds in voorgaande jaren zijn afgesloten of waar geen (langlopende) contracten aan ten grondslag liggen maar van jaar tot jaar onderhands worden gegund (technische installaties). De gemeente heeft verdere verbeteracties ingezet om ook deze onrechtmatigheden in de toekomst terug te dringen. • In zijn algemeenheid zien wij dat de kwaliteit van het balansdossier is toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Waar voorgaande jaren veelal sprake was van afwijkingen in de (presentatie van) transitorische posten, heeft de gemeente dit in 2021 ondervangen door het uitvoeren van kwalitatief goede interne controlewerkzaamheden. Dit heeft ertoe geleid dat het aantal doorgevoerde correcties naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole beperkt en ook substantieel minder is dan in voorgaande jaren. • De verantwoording over en interne controle op de SiSa-bijlage zijn ook verder verbeterd ten opzichte van vorig jaar. Ondanks een sterke toename van het aantal regelingen is het controleproces soepel verlopen en is het aantal doorgevoerde correcties naar aanleiding van onze controle beperkt. Dit geldt ook voor de verantwoording en interne controle op het sociaal domein. Het proces, de uitvoering en de (interne) controle zijn van een zodanig niveau dat wij onze externe controle goed kunnen verrichten. • De paragraaf 'Doorwerking Coronacrisis ' in de jaarstukken geeft op een transparante wijze de impact weer van het coronavirus, inclusief de weerslag hiervan op de cijfers in de jaarrekening.
Belangrijke aandachtspunten	Wij onderkennen de volgende belangrijke aandachtspunten: • De aanlevering van controle-informatie en onderbouwingen, ten aanzien van de grondexploitaties. Wij constateren dat er een spanningsveld bestaat tussen 'druk en ambitie' en 'capaciteit'. De processen om tot een kwalitatief goede verantwoording en onderbouwing te komen, moeten dan ook worden versterkt. • De registratie van de materiële vaste activa in het bezitsregistratie van de gemeente en de wijze waarop mutaties (investeringen, desinvesteren, ontvangen bijdragen van derden) worden geregistreerd verdient de aandacht. De boekwaarde van de materiële vaste activa is per 31-12-2021 circa EUR 287 miljoen. Dit heeft geleid tot diverse correcties in de verloopoverzichten van de materiële vaste activa en een lange doorlooptijd van de controle van deze post.

CONCEPT

Bestuurlijke samenvatting

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Belangrijke aandachtspunten (vervolg)	• Belangrijke afwijkingen tussen begroting en realisatie (resultaat en kengetallen). In 2021 zijn deze grotendeels te herleiden tot: - Ontwikkelingen na de Begrotingsmonitor September 2021 (overdrachten Rijk zoals Buig-gelden van het Rijk en algemene uitkeringen); - Grondexploitatiewinsten (worden niet begroot); - COVID-19 (niet begroot); en - De situatie op de arbeidsmarkt die ervoor zorgt dat vacatures lastig zijn in te vullen en werkzaamheden (deels) niet zijn uitgevoerd. • Volledigheid kredietaanvragen investeringen. In 2021 is er voor EUR 1,1 miljoen geïnvesteerd in de noodzakelijke kosten voor de renovatie van de brug, verschillende aanrijroutes en riolering in het Campus-gebied, net buiten de grondexploitatie Campus Eureka. Deze investeringen zijn niet in het oorspronkelijke krediet voor het Porteum opgenomen (Nieuwbouw SVOL Campuszone (Porteum)), omdat deze buiten de kadastrale grens van het Porteum liggen. Op moment van de aanvraag van het krediet voor het Porteum was het nog niet duidelijk of deze kosten in een grondexploitatie zouden worden opgenomen. Inmiddels is het duidelijk dat dit openbaar gebied buiten de grondexploitatie Campus Eureka valt en de mate van wijziging te groot is om als groot onderhoud gezien te worden en daarom apart geactiveerd moet worden, zoals dit ook wettelijk verplicht is. Bij kleine onderhoudswerkzaamheden geldt dat deze kunnen worden onttrokken aan de onderhoudsvoorziening. In dit geval betreft het renovatiewerkzaamheden die als investering worden aangemerkt en waardoor een investeringskrediet aangevraagd had moeten worden. Voor deze investering is vooraf geen krediet aangevraagd bij de raad. Het betreft in dit geval kredietoverschrijdingen waarbij het college bij het doen van uitgaven wel binnen het door de raad uitgezette beleid is gebleven. Deze overschrijdingen zijn conform artikel 28 van het Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten herkenbaar in de jaarrekening opgenomen bij de toelichting op de balans. Door het vaststellen van de rekening door de raad waarin die uitgaven wel zijn opgenomen, worden de desbetreffende uitgaven alsnog geautoriseerd en hoeven wij op basis van de kadernota rechtmatigheid deze onrechtmatigheid niet te betrekken in ons rechtmatigheidsoordeel. Desondanks benadrukken wij het belang van het tijdig aanvragen van investeringskredieten bij de raad.
Financiële positie	• De financiële positie ultimo 2021 is verbeterd ten opzichte van 2020. • De beschikbare weerstandscapaciteit ultimo 2021 bedraagt € 36,4 miljoen (2020: € 42,3 miljoen). Deze weerstandscapaciteit is hoger dan de door de gemeente Lelystad onderkende en aanwezige risico's van € 22,0 miljoen (2020: € 19,8 miljoen) maar valt binnen de bandbreedten die door de gemeenteraad is vastgesteld. • Uw jaarrekening toont wat betreft de baten en lasten een verschil tussen de begroting en realisatie, en kent een relatief hoog voordelig rekeningresultaat 2021 ad € 21,243 miljoen (2020: voordelig € 6,068 miljoen).
Opstel- en controleproces	• Medio 2021 hebben wij met de ambtelijke organisatie het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2020 geëvalueerd. Naar aanleiding hiervan zijn waar nodig – zowel bij de gemeente als aan onze kant - aanscherpingen doorgevoerd in de werkwijze ten aanzien van het opstelproces en de werk- en planningsafspraken voor de jaarrekeningcontrole. Met deze aanpassingen is het proces verder geoptimaliseerd en is de jaarrekeningcontrole binnen de afgesproken planning afgerond. Medio 2022 evalueren wij wederom het proces om te bepalen op welke terreinen/aspecten verdere verbeteringen mogelijk zijn.

Bestuurlijke samenvatting

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Opstel- en controleproces (vervolg)	• De afgelopen jaren hebben uw medewerkers van Team Planning en Control in het proces van de jaarrekeningcontrole en het opstel- en controledossier een aantal belangrijke verbeteringen gerealiseerd, zoals het eerder uitvoeren en afronden van afgebakende controle-onderdelen. Daar komt bij dat u over 2021 de kwaliteit van het opsteldossier heeft verbeterd door het uitvoeren van aanvullende interne controlewerkzaamheden, bijvoorbeeld ten aanzien van de transitorische posten en het sociaal domein. Dit heeft ertoe geleid dat bevindingen die voorheen bij onze accountantscontrole werden geconstateerd, reeds in beeld waren en gecorrigeerd waren bij de start van onze jaarrekeningcontrole. Dit heeft eraan bijgedragen dat we de controle in een relatief korte doorlooptijd kwalitatief goed hebben kunnen uitvoeren.
Interne beheersing	• Op basis van de interim-controle 2021 hebben wij in de managementletter 2021 een aantal aandachtspunten en adviezen gerapporteerd ten aanzien van de interne beheersingsmaatregelen op het gebied van financiële verslaggeving. Onze belangrijkste bevindingen zijn met u (gemeenteraad) gedeeld, en zijn besproken in de Commissie van de Rekening van 6 december 2021. In het voorliggende accountantsverslag vindt u onze bevindingen naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole. Het overall beeld is dat de gemeente actief aan de slag is gegaan met de door ons gerapporteerde bevindingen en de opvolging ervan met ons heeft gedeeld.
Kwaliteit verslaggeving	• Tijdens de controle hebben wij het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingsvraagstukken geëvalueerd. Hierbij valt te denken aan het proces om tot schattingen te komen, zoals bij de grondexploitatie en de voorzieningen. Bij processen waarbij wij dat nodig achtten, hebben wij specialisten betrokken. Dit betrof de inzet van specialisten ten aanzien van de waardering grondexploitatie bedrijventerrein Flevopoort, het evalueren van de totale programmering grondexploitaties bedrijventerreinen en de controle op de WNT-bijlage als gevolg van wisselingen in topfunctionarissen.
Effecten coronacrisis (exclusief sociaal domein)	• Waardering vorderingen: als gevolg van financiële problemen of tekorten bij debiteuren bestaat een toegenomen risico op het niet kunnen innen van vorderingen. Wij hebben de invorderingsrisico's en daarmee de waardering van de vorderingen gecontroleerd en wij merken op dat als gevolg van diverse steun- en coulancemaatregelen (door het rijk dan wel de gemeente) nog geen sprake is van grote mutaties in de oninbare vorderingen. • Subsidieverstrekkingen: uw gemeente heeft in de algemene subsidieverordening een hardheidsclausule opgenomen. Hierin staat dat het college in bijzondere gevallen kan afwijken. Dit houdt in dat - ondanks het feit dat gesubsidieerde instellingen niet alle prestaties hebben geleverd - de subsidies op basis van de hardheidsclausule kunnen worden vastgesteld en hiermee als rechtmatig worden beschouwd.
Grondexploitatie	• Voor de grondexploitatie hebben wij het proces, de dossiervorming en de onderbouwingen beoordeeld waarop het management de geactualiseerde schattingen heeft gebaseerd. Wij hebben onder andere de realisatie en de geactualiseerde schattingen ultimo 2021 versus de schattingen in de jaarrekening 2020 geanalyseerd ('backtesting'). AANVULLEN ZODRA CONTROLE GRONDEXPLOITATIE VOLLEDIG IS AFGEROND

Bestuurlijke samenvatting

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Sociaal domein | gevolgen corona	• De financiële impact van het coronavirus op het sociaal domein is beperkt. De gemeente heeft tijdig en voldoende beheersmaatregelen getroffen waarmee ze de financiële effecten van corona voor het sociaal domein over 2021 tot een minimum heeft beperkt. • Eén van de maatregelen die het kabinet gebruikt om ondernemers te steunen tijdens de coronacrisis is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). De uitvoering van deze regeling is belegd bij het Zelfstandigenloket Flevoland. Als onderdeel van de controle van de SiSa-bijlage hebben wij deze regeling gecontroleerd. Wij hebben hierbij vastgesteld dat de Tozo uitkeringen (circa € 5,5 miljoen) juist en rechtmatig zijn verstrekt. Tevens hebben wij vastgesteld dat uw gemeente een M&O-beleid heeft vastgesteld, geïmplementeerd en zichtbaar naleeft, waarmee ook is voldaan aan deze kwalitatieve vereiste.
Sociaal domein	• In 2022 is de controle soepel verlopen. De verantwoorde bestedingen vanuit de zorgaanbieders waren eenvoudig aan te sluiten op de financiële administratie, mede als gevolg van voorbereidende werkzaamheden door uw medewerkers. De gemeente heeft zelf werkzaamheden verricht om de getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten in het sociaal domein (Zorg in Natura en Persoonsgebonden budgetten) vast te stellen, waaronder werkzaamheden ten aanzien van prestatielevering. Dit leidt ertoe dat er geen onzekerheden of onrechtmatigheden volgen vanuit de controle op het sociaal domein.
Formele aanbestedingsfout bij de Aankoopcentrale Regio Flevoland (regionale jeugdzorg)	• In 2018 is ten aanzien van Jeugdhulp met Verblijf (via de Aankoopcentrale Regio Flevoland) na een Europese aanbestedingsprocedure een overeenkomst tot stand gekomen op basis van lumpsum financiering. In 2021 is er – net als in 2020 - discussie ontstaan tussen de Aankoopcentrale regio Flevoland en de zorgverlener over de hoogte van het lumpsumbudget. Na deze discussies is besloten het lumpsumbudget met ingang van 2020 structureel te verhogen. Op grond van de SDO-notitie 'uitvoering controle aanbestedingsrechtmatigheid geldt hiervoor een publicatieplicht. Deze wijziging is niet gepubliceerd, waardoor sprake is van een formele rechtmatigheidsfout. Deze formele rechtmatigheidsfout weeg niet mee in ons oordeel maar dienen wij wel aan u te rapporteren.

CONCEPT

Bestuurlijke samenvatting

Onze belangrijkste conclusies als basis voor de controleverklaring

Onze opdracht is ongewijzigd uitgevoerd

Met de opdrachtbevestiging heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2021. Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend (geweest) voor onze controle:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- Het normenkader 2021, dat op 14 september 2021 ter kennisgeving is aangeboden aan de gemeenteraad.

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2021 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Bij de jaarrekening 2021 van de gemeente Lelystad hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2021 van de gemeente Lelystad uitgevoerd en hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid.

Wij hebben geen materiële controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot rechtmatigheid

De in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2021, zijn in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader 2021.

Op basis van onze controlewerkzaamheden en de toelichting in de jaarrekening (hoofdstuk: ‘Begrotingsrechtmatigheid’) constateren wij dat er geen sprake is van begrotingsoverschrijdingen die op grond van de kadernota meewegen in ons rechtmatigheidsoordeel.

Geen feitelijke niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot SiSa

Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage 2021 geconstateerd.

Geen feitelijke niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Wij hebben tijdens onze controle geen niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd groter dan onze rapporteringsdrempel, die van invloed zijn op de WNT. Voor de controle van de WNT hebben wij specialisten ingezet.

Er zijn geen belangrijke wijzigingen in de verslaggevingsregels

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de resultaten van uw gemeente. Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente zijn uiteengezet in de toelichting op de jaarrekening 2021, onder ‘Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling’.

Wij hebben het door het college en het ambtelijk management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben specialisten betrokken bij het beoordelen van de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen. Dit betrof de waardering van de grondexploitatie Flevopoort en de totale programmering grondexploitaties bedrijventerreinen.

Wij zijn van mening dat de verslaggevings-vraagstukken en de toegepaste inschattingen goed onderbouwd en redelijk zijn, en consistent zijn gebruikt.

concept

Bestuurlijke samenvatting

Onze belangrijkste conclusies als basis voor de controleverklaring

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Lelystad

Ons zijn geen relaties bekend tussen Deloitte Accountants B.V. en haar zuster- en/of dochterondernemingen of de member firms van Deloitte Touche Tohmatsu Limited en hun respectievelijke zuster- en/of dochterondernemingen en de gemeente, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging is te vinden in Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging.

De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening 2021.

De grondslagen zijn toegepast met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. De grondslagen zijn aanvaardbaar.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.

De jaarstukken 2021 van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag 2021 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen).
- De jaarrekening 2021 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten met toelichting en de SiSa-bijlage).

De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (over onder andere weerstandsvermogen en risicobeheersing, bedrijfsvoering en verbonden partijen) het jaarverslag.

Op basis van de Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 is de accountant verplicht bepaalde werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot het jaarverslag en de andere informatie die in de jaarstukken is opgenomen. Als onderdeel van dit vereiste hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag de vereiste informatie bevat op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en artikel 26 BBV.
- Wij hebben, voor zover wij kunnen beoordelen, vastgesteld dat de verklaringen van het college van burgemeester en wethouders in het jaarverslag, en de andere informatie zoals opgenomen in de jaarstukken, verenigbaar zijn met de beweringen en verklaringen die in de jaarrekening zijn opgenomen.
- Wij hebben vastgesteld dat de verklaringen in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.

CONCEPT

Bevindingen jaarrekening

De financiële positie van uw gemeente

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

De vermogenspositie van uw gemeente is verbeterd

Het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten, maakt een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd. De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming.

Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten over het boekjaar 2021 bedraagt € 16,154 miljoen voordelig. Per saldo is tussentijds € 5,090 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2021 circa € 21,243 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het overzicht hiernaast hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2021 circa 23,2% van het balanstotaal (ultimo 2020: 21,3% van het balanstotaal) en is verbeterd ten opzichte van 2020.

Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar is weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemming. Deze tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de onttrekkingen aan en stortingen in reserves gedurende het boekjaar. Deze mutaties in reserves vinden plaats op basis van door de gemeenteraad genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de eerdere politieke besluitvorming.

Wat het voorgaande concreet betekent voor uw gemeente hebben wij in het overzicht hiernaast weergegeven.

Eigen vermogen (x € 1 miljoen)	2021	2020	2019	2018	2017
Eigen vermogen per 1 januari	**88.124**	**84.849**	**97.353**	**92.709**	**91.464**
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 5.090	-/- 2.794	-/- 10.232	-/- 2.482	-/- 4.961
Gerealiseerd resultaat	21.243	6.069	-/- 2.272	7.126	6.205
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	**16.154**	**3.275**	**-/- 12.504**	**4.644**	**1.244**
Eigen vermogen per 31 december	**104.277**	**88.124**	**84.849**	**97.353**	**92.709**

Exploitatieresultaat (x € 1 miljoen)	
Totale baten	325.023
Totale lasten	-/- 308.869
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	**16.154**
Af: stortingen in reserves	-/- 18.544
Bij: onttrekkingen aan reserves	23.614
Saldo mutaties reserves	5.090
Gerealiseerd resultaat	**21.243**

CONCEPT

De financiële positie van uw gemeente

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

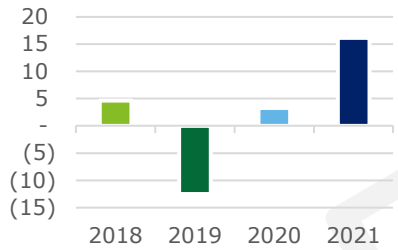
Het overzicht van baten en lasten over het boekjaar 2021 laat een voordelig gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten van € 16,154 miljoen zien, ten opzichte van een begroot nadelig saldo van € 7,288 miljoen (begroting na wijziging).

De jaarrekening 2021 sluit – na verwerking van de mutaties in reserves – met een voordelig gerealiseerd resultaat van circa € 21,243 miljoen.

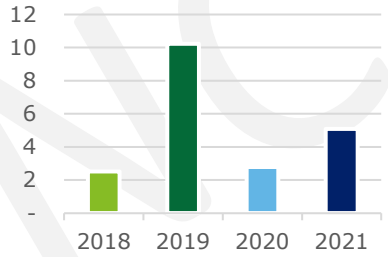
In de programmaverantwoording geeft het college per programma op hoofdlijnen een verklaring voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging.

De gemeente heeft de belangrijkste verschillen toegelicht en heeft de financiële impact ervan in kaart gebracht. In de paragraaf Begrotingsrechtmatigheid van onze rapportage gaan wij nader in op de verschillen tussen de begrote en de werkelijke lasten in het kader van de begrotingsrechtmatigheid.

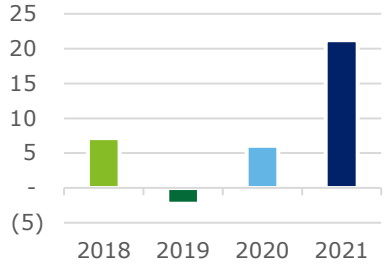
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten (x € 1 miljoen)

Mutaties in reserves (x € 1 miljoen)

Gerealiseerd resultaat (x € 1 miljoen)

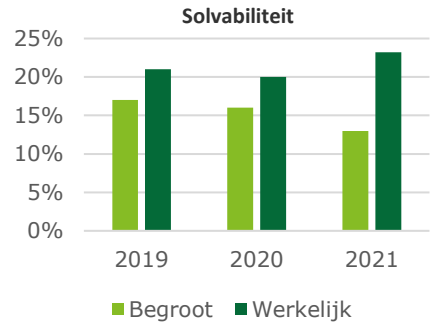

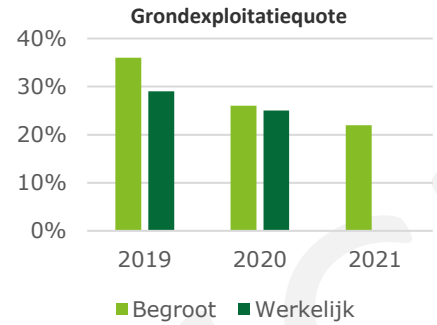
CONCEPT

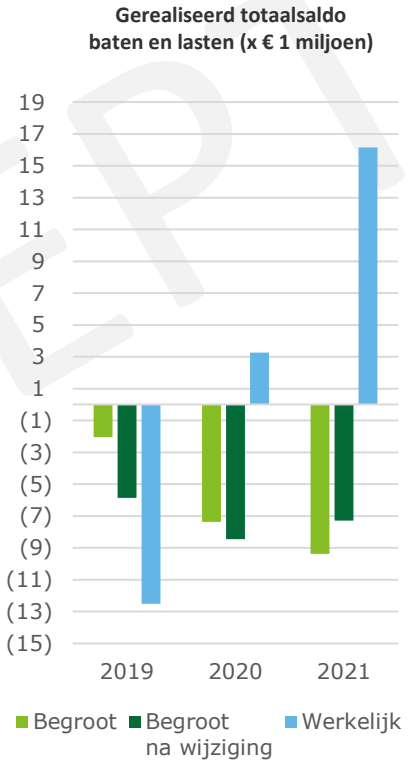
De financiële positie van uw gemeente

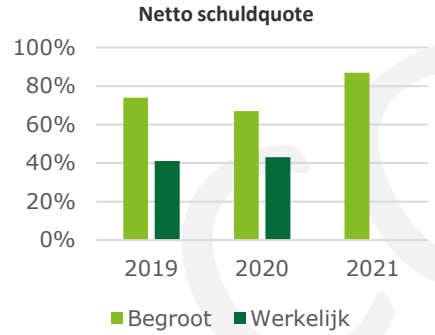
Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

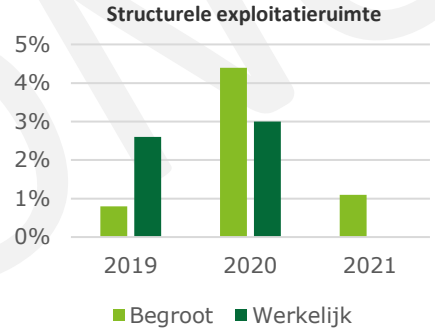
Kengetallen voor gemeente Lelystad (begroot en werkelijk over de periode 2019-2021)

GRONDEXPLOITATIEQUOTE, NETTO SCHULDQUOTE EN STRUCTURELE EXPLOITATIERUIMTE 2021 NOG OP TE NEMEN IN FINALE VERSIE

CONCEPT

De financiële positie van uw gemeente

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

Voorspellende waarde van uw begroting

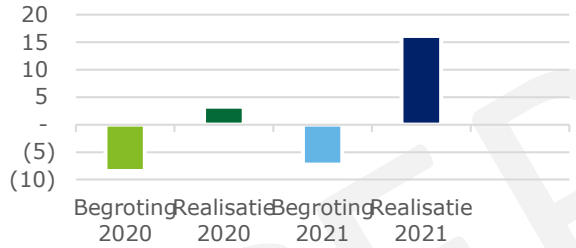
De jaarrekening 2021 sluit met een positief gerealiseerd resultaat van circa € 21,243 miljoen (begroot: EUR 0,037 miljoen). De verschillen tussen begroting en realisatie zijn grotendeels te herleiden tot:

- Ontwikkelingen na de Begrotingsmonitor September 2021 (overdrachten Rijk zoals Buig-gelden van het Rijk en algemene uitkeringen);
- Grondexploitatiewinsten (worden niet begroot);
- COVID-19 (niet begroot); en
- De situatie op de arbeidsmarkt die ervoor zorgt dat vacatures lastig zijn in te vullen en werkzaamheden (deels) niet zijn uitgevoerd.

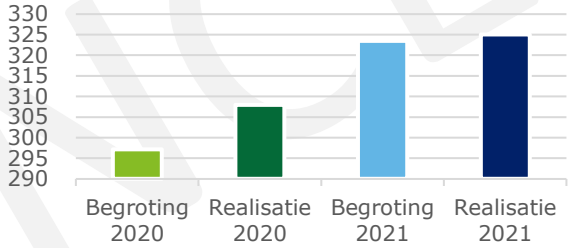
De begroting is voor uw gemeente een belangrijk sturingsinstrument. Het is een kaderstellend document waarmee de gemeenteraad financiële en beleidsmatige kaders vaststelt waarbinnen het college haar beleid en doelen kan realiseren. De gemeenteraad heeft de focus gelegd op het realiseren van de gestelde doelen. De realiteit hiervan is echter niet altijd in balans met de beschikbare capaciteit en mogelijkheden. Hiermee is de begroting meer gebaseerd op uw politiek-bestuurlijke ambities dan op wat uw gemeente daadwerkelijk met de beschikbare middelen en capaciteit kan realiseren.

Uw organisatie is zich bewust van deze problematiek. In dit licht adviseren wij u dit nader te evalueren en eventueel maatregelen te nemen om de voorspellende waarde van de begroting van zowel de investeringen als de baten en lasten en de uitvoeringskracht ervan dichter bij elkaar te brengen.

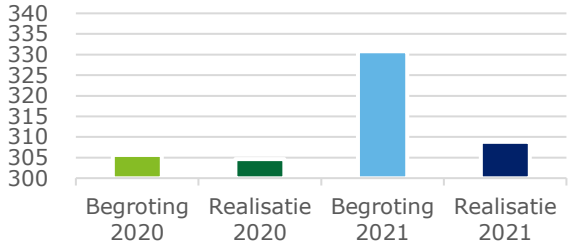
Saldo baten en lasten | Begroting vs realisatie (x € 1 miljoen)

Baten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves) (x € 1 miljoen)

Lasten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves) (x € 1 miljoen)

De financiële positie van uw gemeente

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

Het weerstandsvermogen is toegenomen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de door de gemeente geschatte risico's. Beiden zijn gemuteerd in 2021; de ratio weerstandsvermogen is met 22,5% afgenomen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

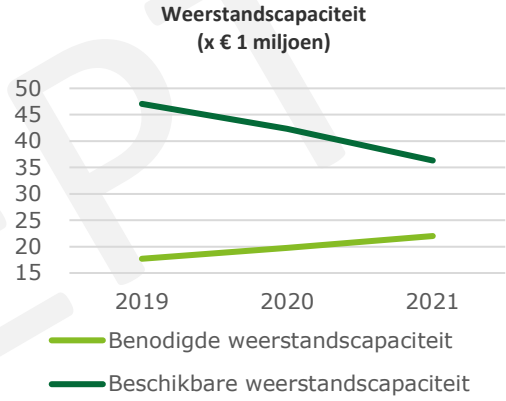
De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 36,4 miljoen (2020: € 42,3 miljoen). De beschikbare weerstandscapaciteit is afgenomen ten opzichte van voorgaand jaar.

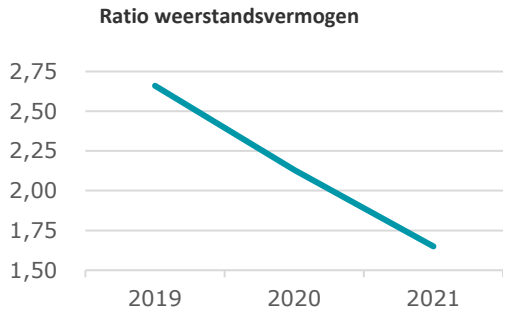
Benodigde weerstandscapaciteit

De inventarisatie van risico's – die in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag is opgenomen – geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een schatting van de kans dat het geïdentificeerde risico zich voordoet, om daarmee de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. Daarbij geeft het college een doorlopend inzicht in de grootste risico's (qua financiële impact en kans) voor uw gemeente, en is vermeld welke risico's zijn vervallen en/of nieuw zijn geïdentificeerd. Ook is een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van de belangrijkste risico's. Uw gemeente heeft op basis van deze risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Het berekende bedrag voor specifieke risico's bedraagt € 22,0 miljoen (2020: € 19,8 miljoen). Ten opzichte van 2020 is hiermee sprake van een toename van de gekwantificeerde risico's met € 2,2 miljoen.

Uw weerstandscapaciteit van € 36,4 miljoen is toereikend in relatie tot de berekende risico's van € 22,0 miljoen. Dit heeft het college inhoudelijk nader toegelicht in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag.

De door de raad vastgestelde norm voor het weerstandsvermogen is bepaald op 1,5 maal het totaal van het benodigd risicobedrag, zijnde EUR 33,0 miljoen. De door de raad vastgestelde ondergrens voor het weerstandsvermogen komt uit op EUR € 26,4 miljoen (1,2 maal het benodigde risicobedrag) en de bovengrens komt uit op circa EUR 39,6 miljoen (1,8 maal het benodigde risicobedrag).

CONCEPT

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

De voorraad onderhanden werk

De balanspost met de belangrijkste schattingen in de jaarrekening betreft de voorraad onderhanden werk, waaronder de bouwgronden in exploitatie (grondexploitatie). Deze balanspost is door het saldo ultimo 2021 ad € 73,6 miljoen relevant voor de accountantscontrole, maar ook door de schattingen die een rol spelen bij het ramen van de in 2022 e.v. nog te realiseren baten ad € 211 miljoen en lasten ad € 106 miljoen. De nog te realiseren baten en lasten vormen samen met de boekwaarde de basis voor de waardering in de jaarrekening, oftewel het verwachte resultaat bij afsluiting van de projecten. Dit leidt tot een voorziening indien het college verwacht dat het project verlieslatend is en tot (tussentijdse) winstneming bij een verwachte winst. Voor de waardering van grondexploitatie dient de gemeente per individueel project te bepalen of de gemeente de boekwaarde plus de in de toekomst nog te realiseren kosten en opbrengsten, naar beste schatting, terugverdient. Ultimo 2021 gaat het om 28 individuele projecten.

De gemeente Lelystad schat ultimo 2021 in dat de totale omvang van de niet terug te verdienen kosten op de gehele grondexploitatie circa € 12,7 miljoen bedraagt (2020: € 11,7 miljoen). Hiervoor is een voorziening getroffen. Deze voorziening is geheel in mindering gebracht op de bouwgronden in exploitatie.

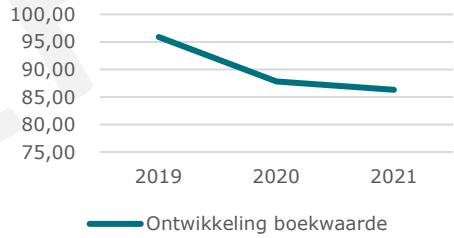
Het controleproces van de waardering van de voorraad onderhanden werk

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot vijf P's:

- Planning: is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt. Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- Programmering: in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse gemaakt van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavels, appartementen, etc.) in de projecten, in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- Prijs: de verkoopprijzen van woningen, en dus van grond, hebben langere tijd onder druk gestaan. Deze situatie is omgeslagen in een grote vraag naar woningen en grond, waardoor de grondprijs zich in een hoog tempo in positieve zin ontwikkelt. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke grondprijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de positieve marktontwikkelingen?
- Plankosten: door de toenemende vraag naar woningen en dus naar bouwcapaciteit is sprake van een toenemende stijging van de bouwkosten. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke prijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de hierbij horende prijsontwikkelingen?
- Parameters: zijn de parameters voor kosten en opbrengstenstijgingen opportuun, beredeneerd vanuit de huidige situatie en de best mogelijke inschatting van de toekomstige ontwikkeling van de grondprijzen en de plankosten?

De 5 P's vormen de basis voor de actualisatie van de grondexploitaties zoals opgenomen in uw paragraaf 'Grondbeleid'.

Totale boekwaarde bouwgronden in exploitatie (x € 1 miljoen)

Uit deze figuur blijkt dat de boekwaarde en de geraamde baten en lasten van de bouwgronden in exploitatie in 2021 licht zijn afgenomen. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn gerealiseerde opbrengsten van EUR 22,6 miljoen waar investeringen ad EUR 14 miljoen en een winstname ad EUR 6,1 miljoen tegenover staan.

CONCEPT

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

Bij onze beoordeling van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen voor het actualiseren van de grondexploitaties – vooral de uitgangspunten voor planning (fasering), programmering en prijsbeleid, maar ook de parameters voor kosten- en opbrengstenstijging en de gehanteerde rekenrente (rente-omslagmethode), hebben wij het volgende in overweging genomen:

- Of de afzonderlijke veronderstellingen redelijk lijken, onderling afhankelijk en intern consistent zijn, en of de veronderstellingen redelijk lijken wanneer ze collectief of in samenhang met andere veronderstellingen worden beschouwd.
- Of de veronderstellingen in de markt de waarneembare veronderstellingen op passende wijze weerspiegelen, met andere woorden: is er consistentie met de algemene economische omgeving en de economische omstandigheden in/bij de gemeente?
- Of de veronderstellingen aansluiten op de (vastgestelde) plannen (besluiten) van de raad.
- Of de veronderstellingen consistent zijn met de ervaringscijfers van de gemeente (met andere woorden: is historische informatie representatief voor toekomstige situaties?).

De grondexploitaties zijn door het college voor de jaarrekening 2021 opnieuw doorgerekend (geactualiseerd), en waar nodig zijn de verwachtingen bijgesteld, waarmee tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd, en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening noodzakelijk is.

Tussentijdse winstneming

In juli 2019 heeft de commissie BBV de notitie ‘Grondbeleid in begroting en jaarstukken’ gepubliceerd. Hierin is opgenomen dat gemeente voor tussentijdse winstneming de ‘Percentage Of Completion methode’ (POC-methode) moeten toepassen. Hierbij geldt dat gemeenten, indien aan een aantal voorwaarden is voldaan, tussentijds winst moeten nemen.

Voor het toepassen van de POC-methode is het van belang dat uw gemeente het resultaat betrouwbaar kan schatten. Ook moet er sprake zijn van verkochte grond en gerealiseerde kosten.

Op grond van de POC-methode heeft uw gemeente in het boekjaar 2021 voor € 6,1 miljoen aan tussentijdse winst genomen op de grondexploitatie (2020: € 3,0 miljoen).

Belangrijkste bevindingen inzake waardering grondexploitaties

Als onderdeel van de controle van de waardering van de bouwgronden in exploitatie voeren wij een risicoanalyse uit ter bepaling van het risicoprofiel van de individuele grondexploitaties en de hierdoor bestaande kans op een materiële fout in de waardering ervan. Hierbij betrekken wij de huidige boekwaarde, het geprognosticeerde resultaat, en de aard en omvang van de nog te realiseren baten en lasten (liggen hier bijvoorbeeld al contracten of overeenkomsten aan ten grondslag of niet).

Naast de hiervoor genoemde elementen spelen bij de risicoclassificatie van de individuele projecten ook de aard van het project, de programmering en de doorlooptijd een belangrijke rol.

Zo zorgt binnenstedelijke herstructurering normaliter voor een grotere complexiteit, doordat de gemeente de bestaande ruimte herontwikkelt en dit type projecten hierdoor (financieel gezien) gevoeliger is voor risico’s dan volledig nieuw uit te leggen locaties. Een langere doorlooptijd van de projecten zorgt voor een hoger risicoprofiel, doordat de schatting van kosten en opbrengsten van de projecten subjectiever is naarmate de doorlooptijd toeneemt.

Op grond van onze risicoanalyse hebben wij geconcludeerd dat de grondexploitaties Bataviahaven, Warande (woningbouwlocaties) en Flevokust en Flevopoort (bedrijventerrein) de belangrijkste projecten binnen uw gemeente zijn, waarbij wij de grondexploitatie Flevopoort voor onze controle op deelcomplexniveau hebben geanalyseerd en – waar wij dat noodzakelijk achten op grond van onze professionele oordeelsvorming – geselecteerd voor nadere controle.

Van deze (deel)projecten hebben wij de aannemelijkheid van de nog te realiseren kosten en opbrengsten getoetst en is tevens de getroffen verliesvoorziening of de verantwoorde (tussentijdse) winstneming gecontroleerd. Gezien de verhoogde complexiteit van bepaalde onderdelen binnen de grondexploitatie Flevopoort, hebben wij eveneens specialisten ingeschakeld bij het beoordelen van de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving.

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

De uitgangspunten die in de grondexploitaties en dus in de jaarrekening 2021 zijn verwerkt, zijn door ons getoetst en als aannemelijk aangemerkt

Wij hebben op grond van de door ons verrichte werkzaamheden inzake de waardering van de grondexploitaties vastgesteld dat uw gemeente:

- Beschikt over actuele ramingen van de nog te realiseren baten en lasten
- Beschikt over een deugdelijke onderbouwing van de gehanteerde uitgangspunten in de grondexploitaties
- Externe deskundigheid heeft ingeschakeld ter onderbouwing van de geraamde grondprijzen en grondopbrengsten
- Een niet onaannemelijk niveau heeft bepaald van de nog te maken plan- en civiele kosten.

De uitgangspunten die in de grondexploitaties en dus in de jaarrekening 2021 zijn verwerkt, zijn door ons getoetst en als aannemelijk aangemerkt.

Verder merken wij volledigheidshalve op dat wij voor de waardering van de grondexploitatie per 31 december 2021 de per die datum vastgestelde projectkaders en genomen besluiten betrokken hebben bij de controle van de waardering. Er is geen rekening gehouden met de effecten van eventuele toekomstige, nog vast te stellen, ambities van uw gemeente.

AANVULLEN ZODRA CONTROLE GRONDEXPLOITATIE IS AFGEROND

CONCEPT

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsoverschrijdingen zijn adequaat toegelicht in de jaarrekening

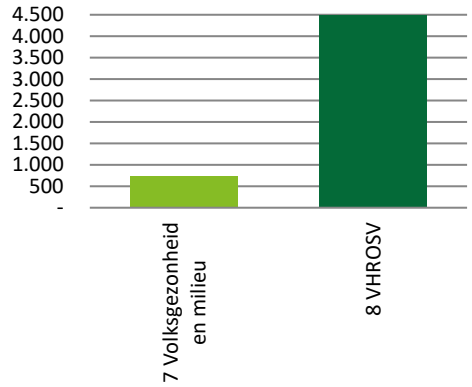
Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij een controle uitgevoerd op de begrotingsrechtmatigheid. De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moet de gemeenteraad zelf nader invullen en concretiseren. Dit gebeurt met het vaststellen van de begroting en via de financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de lasten binnen de begroting blijven en het college belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig meldt aan de gemeenteraad, zodat zij hierover tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat het college inbreuk maakt op het budgetrecht van de gemeenteraad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de Commissie BBV. Het overschrijden van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft de accountant niet in alle gevallen mee te wegen in zijn rechtmatigheidsoordeel. De kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen en zijn in te delen in de categorieën als genoemd in de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV.

Voor de begrotingsrechtmatigheid kijken wij naar de lastenoverschrijdingen per cluster. In de figuur hieronder hebben wij de clusters met een lastenoverschrijding opgenomen.

Lastenoverschrijdingen
(x € 1.000)

Wij verwijzen voor een inhoudelijke analyse van en toelichting op deze overschrijdingen naar de analyse begrotingsrechtmatigheid zoals opgenomen in het hoofdstuk 'Begrotingsrechtmatigheid' in de jaarrekening. Hiermee legt het college aan de gemeenteraad verantwoording af over de begrotingsrechtmatigheid van de lasten over 2021. Voor wat betreft cluster *8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing* betreft het overschrijdingen van lasten die geheel of grotendeels wordt gecompenseerd door direct daaraan gerelateerde inkomsten. De overschrijding op cluster *7 Volkshuisvesting en milieu* past binnen het bestaande beleid maar kon niet tijdig worden gesignaleerd. Op grond van de kadernota rechtmatigheid betreffen dit onrechtmatigheden die niet meenemen in ons rechtmatigheidsoordeel.

Kredietoverschrijdingen

Kredietoverschrijdingen vereisen conform de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV – vergelijkbaar met kostenoverschrijdingen in het overzicht van baten en lasten – autorisatie van de gemeenteraad. Afspraken hierover tussen de gemeenteraad en het college kunnen zij nader vastleggen in de financiële verordening ex art. 212 Gemeentewet.

In 2021 is er voor EUR 1,1 miljoen geïnvesteerd in de in een deel van de omliggende openbare ruimte zoals renovatie van de brug, verschillende aanrijrouten en riolering van het Campus-gebied, net buiten de grondexploitatie Campus Eureka. Deze investeringen zijn niet in het oorspronkelijke krediet voor het Porteum opgenomen (Nieuwbouw SVOL Campuszone (Porteum)), omdat deze buiten de kadastrale grens van het Porteum liggen. Op het moment van de aanvraag van het krediet voor van de campus was nog niet duidelijk of deze kosten in de grondexploitatie zouden worden opgenomen. Inmiddels is duidelijk dat dit openbaar gebied buiten de grondexploitatie valt en apart geactiveerd is als materieel vast actief. Bij kleine onderhoudswerkzaamheden geldt dat deze kunnen worden onttrokken aan de onderhoudsvoorziening. In dit geval betreft het renovatiewerkzaamheden die als investering worden aangemerkt en waardoor een investeringskrediet aangevraagd had moeten worden. De aanvraag van het benodigde krediet vindt achteraf plaats bij de besluitvorming van de jaarstukken 2021, nadat de investeringen reeds zijn gerealiseerd. Het betreft in dit geval kredietoverschrijdingen waarbij het college bij het doen van uitgaven wel binnen het door de raad uitgezette beleid is gebleven. Strikt genomen zijn deze krediet-overschrijdingen onrechtmatige uitgaven. Deze overschrijdingen zijn conform artikel 28 van het Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten herkenbaar in de jaarrekening opgenomen bij de toelichting op de balans. Dit overzicht in de jaarrekening is volledig.

Vervolg op volgende slide.

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Begrotingsrechtmatigheid

Door het vaststellen van de rekening door de raad waarin die uitgaven wel zijn opgenomen worden de desbetreffende uitgaven alsnog geautoriseerd en – onder de voorwaarde dat deze overschrijding alsnog wordt geautoriseerd vóór het vaststellen van de jaarstukken 2021 - hoeven wij op basis van de kadernota rechtmatigheid deze onrechtmatigheid niet te betrekken in ons rechtmatigheidsoordeel. Desondanks benadrukken wij het belang van het tijdig aanvragen van investeringskredieten bij de raad.

Naast voorgenoemde investeringen waarbij voor de *ontsluiting* van het Campus-gebied in algemeenheid geen krediet was aangevraagd, lijkt ook sprake van een kredietoverschrijding Campus. In onderstaande tabel is de vergelijking opgenomen tussen het toegekende krediet en de totale investeringen.

	In EUR
Toegekend krediet	64.592.333
Totale investering Campus	67.885.059
Verschil	**3.292.726**
Meerkosten a.g.v. stagnatie (zie ad1, verhalen op ontwerpteam)	2.500.000
Investering zonnepanelen (zie ad 2, baten tegenover)	1.179.900
Onderschrijding krediet	**387.174**

In 2019 is begonnen met de nieuwbouw van de campuszone, de bouw is in 2021 afgerond. De totale uitgaven op dit krediet (exclusief ontsluiting) zijn EUR 67.885.059. Het toegekende krediet betreft EUR 64.592.333. Hierna volgt een toelichting op een tweetal belangrijke onderdelen van de investering.

1) 1) Stagnatie en wapeningskosten → een verandering van de bouwwijze omdat tijdens de bouwwerkzaamheden is gebleken dat deze niet aan de euronorm voldeden. De extra inzet en de verandering van de bouwwijze hebben voor EUR 2.500.000 aan extra kosten met zich meegebracht. De aansprakelijkheidsclaim voor bouwkosten en stagnatiekosten is bij het externe ontwerpteam neergelegd. De verwachting is dat er medio 2022 duidelijkheid komt over een eventuele schadevergoeding voor de gemeente. De raad is hier middels een informatienota over geïnformeerd.

2) Kosten zonnepanelen dekking uit SDE-subsidie → de aanleg van zonnepanelen (ad EUR 1.409.805) zijn toegevoegd aan het ontwerp om de geëiste EPC-norm te kunnen behalen en een SDE-subsidie (ad EUR 1.179.900) te ontvangen voor de teruglevering van energie. Deze subsidie is ter dekking van de extra kapitaallasten zonnepanelen. De zonnepanelen waren in het oorspronkelijke krediet opgenomen voor een bedrag van EUR 0 aangezien tegenover de investering een subsidiebate staat. In de jaarrekening dient verslaggevingstechnisch onderscheid gemaakt te worden naar ‘investeringen’ en ‘bijdragen derden’. Het verschil tussen de investering en de ontvangen subsidie betreft het btw-component.

De uitgaven van de campus zijn binnen het door de raad uitgezette beleid gebleven en de raad is reeds middels een informatienota geïnformeerd over de stagnatie en wapeningskosten. Daar komt bij dat de hogere afschrijvingslasten door de aanschaf van de zonnepanelen wordt gedekt middels de SDE-subsidie waardoor beide kredietoverschrijdingen niet meewegen in ons rechtmatigheidsoordeel.

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Fraude, integriteit, en naleving wet- en regelgeving

De beoordeling door het college van burgemeester en wethouders van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving

Bij onze controle vragen wij u jaarlijks inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking kan bevatten door fraude of het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van de inschattingen, het proces dat u daarbij hanteert, en de communicatie daarover met het personeel en met de gemeenteraad. Tijdens deze gesprekken heeft uw organisatie aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken.

In onze managementletter hebben wij gerapporteerd over fraude en integriteit, en de stappen die uw gemeente hierin heeft gezet. De aanbevelingen specifiek ten aanzien van de interne frauderisicoanalyse zijn op moment van schrijven van deze managementletter nog niet opgepakt. De gemeente is momenteel bezig met het finaliseren van het Interne Controleplan 2022 ter voorbereiding op de komende rechtmatigheids-verantwoording. Als onderdeel van de reguliere risicoanalyses in het kader van het IC-plan worden ook de frauderisico's geëvalueerd en waar nodig aangevuld met risico's op het gebied van oneigenlijk toe-eigenen van activa & frauduleuze verslaggeving, management override of controls, omkoping & corruptie en cybersecurityrisico's. Het IC-plan inclusief de interne frauderisicoanalyse bespreken wij dit najaar met uw medewerkers.

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college, inclusief het invoeren en onderhouden van interne beheersingsmaatregelen voor de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en efficiency van de bedrijfsvoering, en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, doordat sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen of verkeerd voorstellen van zaken, of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben de accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Fraude en integriteit

Jaarlijks verkrijgen wij inzicht in de integriteitsmeldingen, die wij vervolgens doorspreken met uw juridisch adviseur HRM. Wij hebben op basis van onze controle en de besprekingen geen fraudegevallen geconstateerd.

Onze conclusie is voorts dat uw gemeente op een adequate wijze opvolging geeft aan geïdentificeerde integriteitskwesties, en hierover tijdig met ons in contact treedt.

CONCEPT

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Overige bevindingen

Naleving van de Europese aanbestedingsregels

Uw gemeente voert in het kader van de controle op de naleving van de Europese aanbestedingsregels jaarlijks een uitgebreide 'spendanalyse' uit, die in samenspraak met ons tot stand komt en waarbij de organisatie voorbereidende werkzaamheden uitvoert op basis van onze selecties.

Wij constateren over 2021 een verdere afname in de omvang van de onrechtmatigheden door het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels. In onderstaande tabel is de dalende trend van de afgelopen jaren zichtbaar.

EU-aanbestedingsafwijking per jaar:

	Fout in EUR
2018	13.073.377
2019	4.002.934
2020	2.003.578
2021	1.435.373

Uw gemeente heeft de afgelopen jaren maatregelen getroffen om de naleving van de Europese aanbestedingsregels structureel beter te borgen. Dit heeft zichtbaar geresulteerd in een afname van de totale fout. Het bedrag aan onrechtmatigheden over 2021 heeft vrijwel geheel betrekking op fouten in de naleving van de Europese aanbestedingsregels die in voorgaande jaren zijn gemaakt, en waarvan de bestedingen nog doorlopen in het huidige boekjaar. Daarnaast zien we dat de gemeente reeds acties heeft ingezet – zoals het opstarten van een Europese aanbestedingsprocedure technische leveringen en (onderhouds)diensten – zodat onrechtmatige opdrachten niet verlengd hoeven worden.

Ondanks de getroffen maatregelen kan uw gemeente in de praktijk, door de complexiteit van de materie en regelgeving, en de hoeveelheid bij dit proces betrokken personen, toch relatief gemakkelijk een verkeerde aanbestedingsprocedure kiezen. Hierdoor blijft de repressieve controle door Team Planning en Control van belang. Daarbij moet dit team in ieder geval expliciet nagaan of een opdracht via de juiste procedure 'in de markt' is gezet.

COVID-19

Wij sommen hier de belangrijkste effecten op die het coronavirus heeft (gehad) op de jaarrekening 2021 van uw gemeente:

- Waardering vorderingen: als gevolg van financiële problemen of tekorten bij debiteuren en andere soorten schuldenaars bestaat er een toegenomen risico op het niet ontvangen van vorderingen. Wij hebben de invorderingsrisico's, en daarmee de waardering van de vorderingen, gecontroleerd, en merken op dat er vooralsnog geen sprake is of zou moeten zijn van grote mutaties in de voorziening voor oninbare vorderingen.
- Subsidieverstrekkingen: uw college is in bepaalde gevallen niet overgegaan tot het terugvorderen van subsidies (in gevallen waarin de prestatie door de effecten van/maatregelen vanwege corona niet (geheel) geleverd is). De gemeenteraad is hierover geïnformeerd. Dit houdt in dat, ondanks het feit dat de gesubsidieerde instellingen niet alle prestaties hebben geleverd, het college de subsidies op basis van dit besluit kan vaststellen en wij deze subsidies daarmee als rechtmatig vastgesteld beschouwen.
- .Tozo: één van de maatregelen die het kabinet (heeft) gebruikt om ondernemers te steunen tijdens de coronacrisis is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Als onderdeel van de controle van de SiSa-bijlage hebben wij deze regeling gecontroleerd. Uw gemeente is, ondanks een snelle invoering en de wijzigingen hierin, gedurende 2021 in staat geweest aantoonbaar te voldoen aan de gestelde rechtmatigheidseisen. Zowel uw interne controlewerkzaamheden als onze zelfstandig uitgevoerde dossiercontroles bevestigen deze uitkomst.
- De Nota verwachtingen accountantscontrole schrijft daarnaast voor dat wij een kwalitatieve toets moeten verrichten op uw beleid inzake Misbruik en Oneigenlijk (M&O) beleid voor de Tozo-regeling. Wij stellen vast dat uw gemeente een M&O-beleid heeft vastgesteld met daarin de getroffen interne beheersmaatregelen, zoals de controle achteraf, en de wijze waarop u gebruikmaakt van het Inlichtingenbureau. Wij hebben vastgesteld dat uw gemeente het M&O-beleid heeft nageleefd, waarmee is voldaan aan deze kwalitatieve vereiste.

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Overige bevindingen

Sociaal domein | Gevolgen corona

Wij hebben in de management 2021 gerapporteerd over de bijzondere gevolgen van corona voor het sociaal domein. Hieronder voorzien wij u van een beknopte actualisatie. De financiële gevolgen voor de gemeente zien toe op de volgende onderdelen:

- Continueren van reguliere zorg: Voor zover mogelijk hebben de zorgverleners de reguliere zorg gecontinueerd en volstaat ter zake de interne beheersing die in afgelopen jaren voldoende heeft gefunctioneerd.
- Leveren van alternatieve zorg: Voor zover zorgleveranciers de reguliere zorg niet konden continueren, mochten zij alternatieve zorg leveren. De verantwoording en afrekening hiervan vindt op dezelfde wijze plaats als de afrekening van reguliere zorg.
- Verstrekken van continuïteitsbijdragen: over 2021 zijn geen continuïteitsbijdragen verstrekt. In 2021 is over 2020 wel voor een gering bedrag (circa EUR 10k) aan continuïteitsbijdragen wat op basis van voorschotten was verstrekt over 2020 teruggevorderd.
- Vergoeden meerkosten corona: Deze kosten zien bijvoorbeeld toe op extra beschermingsmiddelen, zoals mondmaskers en handschoenen. Zorgaanbieders hebben bij de gemeente declaraties ingediend voor de meerkosten corona. De gemeente heeft deze declaraties beoordeeld en komt tot een uit te betalen bedrag van circa EUR 60.000.

Wij merken op dat de gemeente voldoende (extra) interne beheersmaatregelen heeft getroffen om de zorgverlening te continueren, en de (mogelijke) financiële effecten van corona voor het sociaal domein in beeld te brengen en te beheersen. Dit blijkt uit het feit dat de zorg is gecontinueerd en de verzoeken voor en de omvang van continuïteitsbijdragen en meerkosten corona qua omvang beperkt zijn.

CONCEPT

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Overige bevindingen

Sociaal domein | Persoonsgebonden budgetten

De PGB-bestedingen zijn (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft – net als in voorgaande jaren – bij de PGB-verantwoordingen voor Jeugd en Wmo over 2021 een controleverklaring met beperking verstrekt. De PGB-bestedingen over 2021 bedragen circa € 1,3 miljoen (2020: € 1,6 miljoen).

Uw organisatie voert – in aanvulling op de controleverklaring van de SVB - aanvullende interne controles uit om zekerheid te verkrijgen over de getrouwheid en rechtmatigheid van de PGB-bestedingen, waaronder het laten uitvoeren van huisbezoeken door een onafhankelijke externe organisatie.

Met de getroffen beheersmaatregelen en uitgevoerde interne controles is voor de PGB-bestedingen over 2021 voldoende zekerheid verkregen wat betreft zowel de getrouwheid als rechtmatigheid van deze bestedingen.

Sociaal domein | Zorg in Natura

In de jaarrekening is voor circa EUR 47,3 miljoen (2020: EUR 43,5 miljoen) aan bestedingen zorg in natura verantwoord. Net als voorgaande jaren is de gemeente niet afhankelijk van de productieverantwoordingen van zorgaanbieders, maar heeft zij een combinatie aan interne controlewerkzaamheden uitgevoerd om voldoende zekerheid te verkrijgen over de getrouwheid en rechtmatigheid van de verantwoorde lasten.

Aangezien de gemeente niet afhankelijk is van de (gewaarmerkte) productieverantwoordingen van zorgaanbieders, is er in een redelijk vroeg stadium zicht op de totale bestedingen zorg en natura en de vraag of de bestedingen getrouw en rechtmatig zijn. De gemeente heeft met gecontracteerde aanbieders de afspraak dat zij declaraties over het afgelopen jaar

vóór 1 mei jaar T+1 bij de gemeente indient. Echter hebben zorgaanbieders wettelijk een termijn van vijf jaar om declaraties in te dienen. Aangezien de wet voor gaat op contractuele afspraken, is het mogelijk dat aanbieders na 1 mei nog declaraties indienen. Op basis van de declaraties die in 2021 zijn ingediend over voorgaande jaren is op te maken dat het grootste gedeelte van de zorgaanbieders de declaraties bij de gemeente indienen vóór 1 mei jaar T+1.

Registratie materiële vaste activa

De registratie van de materiële vaste activa in het bezitsregistratie van de gemeente en de wijze waarop mutaties (investeringen, desinvesteren, ontvangen bijdragen van derden) worden geregistreerd verdient de aandacht. De boekwaarde van de materiële vaste activa is per 31-12-2021 circa EUR 287 miljoen. Op dit moment is het voor de gemeente niet eenvoudig om een juist overzicht uit de activa-administratie te exporteren waaruit per subcategorie van activa op factuurniveau blijkt welke investeringen en desinvesteringen hebben plaatsgevonden. De gemeente heeft van alle factuurregels van de materiële vaste activa handmatig in kaart moeten brengen welke mutaties toezien op investeringen en welke op desinvesteringen of bijdragen van derden. Dit heeft geleid tot diverse correcties in de verloopoverzichten van de materiële vaste activa en een lange doorlooptijd van de controle van deze post.

Kwaliteit en transparantie van de jaarstukken

Bij de jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat uw jaarstukken 2021 voldoen aan de vereisten uit het BBV. Wij hebben bij onze werkzaamheden de jaarstukken integraal doorgenomen en hebben daarbij – naast de verenigbaarheid van jaarverslag en jaarrekening – vanuit het belang en begrip van de gebruikers van de jaarstukken vooral gelet op de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van de daarin opgenomen toelichtingen en analyses.

Met de medewerkers van Team Planning en Control hebben wij in medio 2021 een evaluatie gehad over het traject van de jaarrekeningcontrole 2020. Naar aanleiding hiervan zijn waar nodig – zowel bij de gemeente als aan onze kant - aanscherpingen doorgevoerd in de werkwijze ten aanzien van het opstelproces en de werk- en planningsafspraken voor de jaarrekeningcontrole. Dit heeft ertoe geleid dat de gemeente diverse aanvullende interne controlewerkzaamheden heeft uitgevoerd (bijvoorbeeld ten aanzien van de transitorische posten) wat heeft bijgedragen aan een verlaging van het aantal bevindingen uit onze jaarrekeningcontrole. Met de aanpassingen in werkafspraken en planning is het proces verder geoptimaliseerd en is de jaarrekeningcontrole binnen de afgesproken planning afgerond. Medio 2022 evalueren wij wederom het proces om te bepalen op welke terreinen/aspecten verdere verbeteringen mogelijk zijn.

CONCEPT

Interne beheersing

Interne beheersing

Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2021

Managementletter 2021, toegespitst op de interne (financiële) beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2021 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle was primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing, voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

Voor de bevindingen van de interim-controle verwijzen wij naar onze managementletter 2021 van 21 december 2021.

In de managementletter hebben wij een aantal aandachtspunten richting de jaarrekening 2021 benoemd. Als onderdeel van onze werkzaamheden voor de jaarrekening zijn wij nagegaan of deze aandachtspunten voldoende zijn opgevolgd. Voor zover de opvolging en/of onze controle ervan hiertoe aanleiding geven, hebben wij onze bevindingen in dit accountantsverslag bij het betreffende onderwerp verwerkt.

Memoriaalboekingen

Memoriaalboekingen zijn (correctie)boekingen die niet via de reguliere boekingsgang plaatsvinden. Deze boekingen zijn hierdoor in opzet meer risicovol en daarom besteden wij bij onze controle extra aandacht aan deze boekingen.

In de managementletter hebben wij gerapporteerd dat de geplande halfjaarlijks interne controle-werkzaamheden ten aanzien van memoriaalboekingen waarbij IC-medewerkers van geselecteerde boekingen aan de hand van achterliggende documentatie vaststelt of deze rechtmatig zijn, niet zijn uitgevoerd.

Als reactie op de managementletter is aangegeven dat deze werkzaamheden worden doorgeschoven naar het voorjaar van 2022 maar bij de start van de jaarrekeningcontrole gereed zouden zijn. Op het moment van de jaarrekeningcontrole hebben wij desondanks geconstateerd dat de interne controle in het voorjaar van 2022 niet is uitgevoerd. Op ons verzoek is deze controle bij de start van de jaarrekeningcontrole alsnog uitgevoerd. Wij willen – richting de komende rechtmatigheidsverantwoording - nogmaals het belang benadrukken van het (tijdig) uitvoeren van de controle op de memoriaalboekingen om vast te stellen dat boekingen rechtmatig zijn.

Diepgang verschillenanalyses grondexploitaties

AANVULLEN ZODRA CONTROLE GRONDEXPLOITATIE IS AFGEROND

Achterstand werkzaamheden belastingen

Tijdens de interim-controle 2021 hebben wij geconstateerd dat – in afwijking van de procesopzet – als gevolg van de implementatie van een nieuwe belastingapplicatie een aantal geplande interne beheersmaatregelen in het proces van belastingopbrengsten niet zijn uitgevoerd. Dit betroffen:

- Aansluiting belastingopbrengsten tussen subadministratie Key2Belastingen en financiële administratie GUUS.
- Aansluiting tussen totaal verstuurde aanslagen conform de externe drukker en de kohier uit de subadministratie.
- Aanmaningen achterstallige belastingvorderingen zijn niet verzonden.

In het voorjaar van 2022 zijn bovenstaande werkzaamheden alsnog uitgevoerd en eventuele nog op te leggen aanslagen over belastingjaar 2021 opgelegd. Dit heeft er wel toe geleid dat per balansdatum de vordering op belastingdebiteuren als gevolg van het laat opleggen van de aanvullende kohier over 2021 is toegenomen. Daar komt bij dat de gemeente per ultimo 2021 een terugbetalingsverplichting als gevolg van restitutie van belastingen op de balans heeft bestaan aan inwoners. Voorgaande jaren was op balansdatum de vordering op belastingdebiteuren lager en was er geen sprake van een terugbetalingsverplichting restituties omdat dit voorheen in het boekjaar van opleggen werd uitbetaald. De aanvullende interne controlewerkzaamheden zijn tijdig uitgevoerd en hebben geleid dat belastingopbrengsten en de hieraan gerelateerde vordering- en schuldposities met een korte doorlooptijd konden worden afgerond.

CONCEPT

Interne beheersing

Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2021

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving inclusief cybersecurity behoeft verdere aandacht

De bestaande tekortkomingen in de IT-omgeving leiden ertoe dat de gemeente en wij niet zonder meer kunnen steunen op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Belangrijke nadelen van het feit dat onvoldoende opvolging en prioriteit is gegeven aan onze eerdere aanbevelingen, zijn onder andere:

- Uw gemeente loopt een verhoogd risico op tekortkomingen in de geautomatiseerde gegevensverwerking die bijvoorbeeld kunnen resulteren in niet-betrouwbare data c.q. cijfers en een grote(re) impact kunnen hebben indien sprake is van cybersecurity incidenten.
- Het niet zonder meer kunnen steunen op de geautomatiseerde gegevensverwerking leidt ertoe dat bij de interne controles niet zonder meer gebruik is te maken van onder andere data-analyses. De uitvoering van de interne controles – waarbij bijvoorbeeld voor inkopen data-analyse is ingezet – is hierdoor niet optimaal efficiënt, doordat eerst aanvullende werkzaamheden nodig zijn om de betrouwbaarheid van data/lijstwerk vast te stellen. Bovendien kan de interne controle bij maximaal gebruik van data-analyse een hogere toegevoegde waarde opleveren voor de organisatie doordat zij daarmee belangrijke inzichten kan verkrijgen en de controles ook meer risicogericht kan insteken.
- Als gevolg van het (vooralsnog) nog niet voldoende opvolgen van de aanbevelingen op dit gebied hebben wij ook voor de jaarrekeningcontrole 2021 niet zonder meer kunnen steunen op de geautomatiseerde gegevensverwerking. Het gevolg van deze conclusie is dat wij meer gegevensgericht werk hebben moeten verrichten, waaronder het uitvoeren van specifieke werkzaamheden om de betrouwbaarheid van data en lijstwerk vast te stellen.

Voor onze inhoudelijke bevindingen en de resterende aanbevelingen inzake de betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking verwijzen wij kortheidshalve naar onze managementletter 2021.

Ondanks de bestaande tekortkomingen in de IT-omgeving zijn wij bij de jaarrekeningcontrole in staat geweest data-analyse in te zetten als onderdeel van de controleaanpak voor de memoriaalboekingen. Hierbij hebben wij met data-analyse een diepgaande en risicogerichte analyse uitgevoerd van deze in opzet meer risicovolle boekingen. Door de inzet van data-analyse hebben wij de met gegevensgerichte werkzaamheden te onderzoeken populatie memoriaalboekingen sterk kunnen reduceren in vergelijking met 2020. Dit illustreert het belang en de toegevoegde waarde van een betrouwbare IT-omgeving als basis voor de inzet van data-analyse.

CONCEPT

Overige aangelegenheden

Overige aangelegenheden

Samenvatting overige aangelegenheden en bepaalde vereiste communicaties

Onze communicatie met het management

Wij hebben het management ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen gevraagd aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving.

Wij hebben van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Lelystad een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Geen meningsverschil met het college en het ambtelijk management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen tijdens het uitvoeren van onze controle.

Naar onze mening is ons bij het uitvoeren van onze controleopdracht door het management en de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

CONCEPT

Bijlagen

Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van niet-gecorrigeerde controleverschillen groter dan de rapporteringstolerantie van € 150.000.

Aard van de controleverschillen	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	N.v.t.	N.v.t.
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode		
Rechtmatigheidsfout is tevens getrouwheidsfout:	N.v.t.	N.v.t.
Rechtmatigheidsfout is per saldo ook een getrouwheidsfout:	N.v.t.	N.v.t.
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	**€ 0**	**€ 0**
Extra absolute waarde rechtmatigheidsfouten:	N.v.t.	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding, Fido, etc.): • Rechtmatigheidsafwijking EU-aanbestedingen	€ 1.435.373	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	
Overige rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	
Totaal rechtmatigheidsfouten	**€ 1.435.373**	

- Het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid is opgenomen in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2018, het Addendum Kadernota rechtmatigheid 2021 en het normenkader rechtmatigheid 2021, dat op 14 september 2021 ter kennisgeving is aangeboden aan de gemeenteraad.
- Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

Bijlage A2 – Onzekerheden in de controle

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van onzekerheden in de controle groter dan de rapporteringstolerantie van € 450.00.

Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Onzekerheid rechtmatigheid betreft tevens getrouwheid:	N.v.t.	N.v.t.
Onzekerheid rechtmatigheid is per saldo ook een onzekerheid inzake getrouwheid:	N.v.t.	N.v.t.
(Sub)totaal onzekerheden in de getrouwheidscontrole	**€ 0**	**€ 0**
Extra absolute waarde onzekerheden rechtmatigheid:	N.v.t.	
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding, Fido, etc.):	N.v.t.	
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid):	N.v.t.	
Overige onzekerheden inzake rechtmatigheid	N.v.t.	
Totaal onzekerheden in de rechtmatigheidscontrole	**€ 0**	

- Het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid is opgenomen in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2018, het Addendum Kadernota rechtmatigheid 2021 en het normenkader rechtmatigheid 2021, dat op 14 september 2021 ter kennisgeving is aangeboden aan de gemeenteraad.
- Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

CONCEPT

Bijlage A3 – Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om de gemeenteraad in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening.

De tabel hierna bevat een weergave van díe onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de gemeenteraad deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron van de toelichtingsvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.

CONCEPT

Bijlage B1 - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2021

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheids- en rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening 2021 alsook de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen.

De strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening is als volgt:
- Getrouwheidsoordeel: goedkeurend
- Rechtmatigheidsoordeel: goedkeurend

Per regeling geven wij in de volgende tabel aan of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

SiSa-code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
JenV A4	Regeling eenmalige uitkering gemeenten voor maatregelen ter vermindering overlast en criminaliteit asielzoekers	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
JenV A7	Tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
JenV A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C9	Woningbouwimpuls derde tranche	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C31	Maatregel huisvesting kwetsbare groepen	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C32	Specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUVIS 2021)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C47	Regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
OCW D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
OCW D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
IenW E1	Regeling specifieke uitkering beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-concessies 2020	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
IenW E20	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
IenW E21	Regeling specifieke uitkering Circulaire Ambachtscentra	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
IenW E51	Vergoeding gederfde leges omgevingsvergunningen Lelystad	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
Subtotaal			**€ 0**	

Bijlage B1 - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2021

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheids- en rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening 2021 alsook de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen.

De strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening is als volgt:
- Getrouwheidsoordeel: goedkeurend
- Rechtmatigheidsoordeel: goedkeurend

Per regeling geven wij in de volgende tabel aan of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

SiSa-code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal			**€ 0**	**N.v.t.**
SZW G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2021	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2021	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2021	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2021	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers en de Tijdelijke regeling overbruggingsregeling (Tozo) _gemeentedeel 2021	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
Subtotaal			**€ 0**	

Bijlage B1 - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2021

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheids- en rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening 2021 alsook de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen.

De strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening is als volgt:
- Getrouwheidsoordeel: goedkeurend
- Rechtmatigheidsoordeel: goedkeurend

Per regeling geven wij in de volgende tabel aan of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

SiSa-code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal			**€ 0**	**N.v.t.**
SZW G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H4	Specifieke uitkering Sport	Onzeker	**[1]**	**[1]**
VWS H8	Specifieke uitkering voor lokale sportakkoorden en leefstijlinterventies 2021	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H12	Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken 2021	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H16	Specifieke uitkering Ijsbanen en Zwembaden	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
LNV L7B	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland - SiSa tussen medeoverheden	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
Totaal			**€ 0**	

[1] Sinds 1 januari 2019 kunnen gemeenten de btw die hen in rekening wordt gebracht voor investeringen in sport niet meer in aftrek brengen. In plaats daarvan kunnen gemeenten hiervoor worden gecompenseerd door een bijdrage vanuit het Rijk. Sportbedrijf Lelystad geeft uitvoering aan het sportstimuleringsbeleid van de gemeente Lelystad. Eén van de voorwaarden voor het ontvangen van de compensatie is dat het Sportbedrijf niet als ondernemer wordt aangemerkt. De Belastingdienst heeft echter nog geen standpunt ingenomen over btw-positie van het Sportbedrijf Lelystad waardoor er nog geen zekerheid is of de gemeente voor de investeringen via het Sportbedrijf recht heeft op de compensatie vanuit het Rijk.

Omdat deze situatie bij heel veel gemeenten speelde heeft de Sectorcommissie Decentrale Overheden onlangs een notitie gepubliceerd
waarin staat beschreven hoe omgegaan moet worden met deze situatie. Voor de situatie bij Lelystad beschrijft de notitie dat doordat deze onzekerheid is toegelicht in de jaarrekening, wij als accountant deze wel moeten rapporteren in de tabel Fouten en Onzekerheden bij de
SiSa-bijlage maar dat deze, doordat de euro's verder getrouw en rechtmatig zijn, niet meeweegt in ons accountantsoordeel bij de jaarrekening.

Bijlage B2 - Bevindingen controle SiSa-bijlage Tozo 2021

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheids- en rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening 2021 alsook de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen.

De strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening is als volgt:

- Getrouwheidsoordeel: goedkeurend
- Rechtmatigheidsoordeel: goedkeurend

Per regeling geven wij in de volgende tabel aan of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

SiSa-code	Omschrijving	Fout, onzeker en/of formeel onrechtmatig	Financiële omvang	Toelichting
SZW G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 2_exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 3_exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 4	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 5	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
Totaal			**€ 0**	

Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Lelystad

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de "Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)" en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Lelystad in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhanke-lijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde 'onafhankelijkheids-evaluatie'), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een gemeenteraad, raadscommissie of auditcommissie, overwegen wij ook een van deze instanties te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheids-voorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen wordt periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen.

Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om het komend boekjaar teamleden bij de gemeente Lelystad te rouleren.

CONCEPT

Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Lelystad

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente Lelystad

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente of een bij de gemeente betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid met een (geschatte) waarde van meer dan € 100 ontvangen of verstrekt, en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

CONCEPT

Deloitte.

Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte organisatie”). DTTL (hierna ook te noemen “Deloitte Global”) haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichtingen of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteit is aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belasting- en juridische diensten, consulting, financial advisory, and risk advisory diensten aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op zijn meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 345.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.

© 2022. Neem voor informatie contact op met Deloitte Nederland.